

Representantforslag 71 S

(2013–2014)

fra stortingsrepresentantene Abid Q. Raja, Ola Elvestuen og André N. Skjelstad

Dokument 8:71 S (2013–2014)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Abid Q. Raja, Ola Elvestuen og André N. Skjelstad om å etablere et felles billettsystem for kollektivtransport i hele landet

Til Stortinget

Bakgrunn

Ved behandlingen av Meld. St. 26 (2012–2013) sluttet Stortinget seg til målet om at veksten i persontransport i og rundt byområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. For å nå dette målet må eksisterende infrastruktur rustes opp og ny infrastruktur bygges ut. Samtidig må dagens tilbud bli mer tilgjengelig og enklere å bruke for forbrukerne.

Forslagsstillerne er opptatt av at det skal bli enklere å ta grønne valg i hverdagen. Flere innbyggere må bruke kollektivtrafikk når det er mulig til og fra arbeid, skole, butikk og på reise. Dette er viktig for å nå målene for utslippsreduksjon i Klimaforliket og Nasjonal transportplan.

Fra et forbrukerperspektiv er det viktig å kunne få opplysninger om at et tilbud eksisterer, hvordan man kan benytte seg av dette tilbudet og hva ulike alternativer koster. Tilbyderne av kollektivtrafikk er i dag NSB, ekspressbussene og de 16 regionale kollektivselskapene. Med unntak av på det sentrale østlandsområdet er det lite samordning mellom selskapene. Dagens fragmenterte billett- og ruteopplysningssystem gjør det vanskelig for forbrukerne å velge raskeste og billigste løsning. Systemene er også så ulike at det er vanskelig å benytte seg av kollektivtrafikk i en annen region enn der man bor når man er på reise.

To viktige hinder for å reise kollektivt på tvers av fylkesgrensene eller på reise i et annet fylke er:

- mangelen på muligheten til å planlegge og velge raskeste og billigste løsning
- at billettsystemene er svært ulike og at felles billetter ikke eksisterer.

Nasjonal reisepanlegger

Et godt verktøy for å planlegge reiser mellom regioner og i regioner der man ikke er kjent med kollektivsystemet vil være med på å gjøre det enklere å reise kollektivt. Allerede i 2006 besluttet Stortinget å etablere en nasjonal reisepanlegger. Snart åtte år etter er det bare tilgjengelig fullstendig rutedata fra kollektivselskapene på Østlandet, i Rogaland og for tog.

Forslagsstillerne mener det viktigste er at alle rutedata fins tilgjengelig i en egen database slik at det offentlige og for den del kommersielle aktører kan utvikle tjenester som gjør det enklere å finne egnede kollektivruter.

Enhetlig billettsystem

I Oslo og Akershus er billettsystemene blitt samordnet. Man kan benytte samme kort eller applikasjon for billett kjøp, og informasjon om priser, moderasjoner og soner er lett tilgjengelig. Like enkelt er det ikke overalt eller om man skal på helgetur til en annen by og skal ha enkeltbilletter, dagskort eller helgekort.

Forslagsstillerne mener kollektivselskapene er tjent med et felles billettsystem som gjør det enkelt for kundene å kombinere de billettene som er mest gunstige for dem. De ulike kollektivsystemene gjør det særlig vanskelig å forstå og benytte seg av kollektivtransport i andre regioner.

De svært ulike ordningene gjør det også vanskelig for forbrukeren å få den billigste tjenesten. Dette gjelder særlig for dem som reiser på tvers av fylkesgrenser og samtidig har ulike moderasjoner, som stu-

denter eller reisende med honnørrabatt. Samtidig er man, for å nå klimamålene, avhengig av at for eksempel flere reisende tar buss før de benytter tog eller hurtigbåt når de skal pendle.

Forslagsstillerne er kjent med at Tyskland har et velfungerende, felles kortsystem. Der har Deutsche Bahn, på oppdrag fra den tyske stat, koordinert tog-, buss-, sykkel-, båt- og leiebilkort i over 100 tyske byer slik at det samme kortet kan brukes for å kjøpe tilleggsbilletter for all transport. «BahnCard» har gjort kollektivtrafikken mer tilgjengelig for folk flest, også når de er på reise i andre byer. Forslagsstillerne er videre klar over at ulike priser mellom ulike aktører gjør felles månedskort vanskeligere, og viser særlig til ulikheten i prisnivå mellom NSB og kollektivselskapet Ruter. Der betaler Ruter svært store beløp til NSB for å tilby lokaltogtilbudet som del av månedskortet. Det kan være nyttig at NSB og relevante kollektivselskaper inngår dialoger med sikte på å gjøre tilbudet sitt tilgjengelig samlet til flest mulig reisende.

En måte å fremskynde innføringen av felles billettering og nasjonal ruteplanlegger kan være å vektlegge deltakelse i dette som en del av kriteriene for belønningsordningen for kollektivtransport.

Forslagsstillerne vil peke på at ulike former for elektronisk billettering vil gjøre det enklere å samordne disse systemene. Et kollektivsystem som er enkelt for forbrukerne, vil også være til det beste for tilbyderne av kollektivtrafikk.

Samarbeid med aktørene

Allerede i 2009 fremmet Venstres representanter Borghild Tenden, Gunnar Kvasshem, Leif Helge Kongshaug og Trine Skei Grande representantforslag om en nasjonal ordning med elektronisk «køfri»-billett på kollektivreiser (Dokument nr. 8:55 (2008–2009)). En enstemmig komité sa seg enig i forslagsstillerne ønske om å innføre et system hvor man enkelt kunne benytte et elektronisk billettsystem i hele landet. De borgerlige partiene støttet forslaget:

«Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til å opprette en nasjonal ordning med tilbud om elektronisk billett for sømløse kollektivreiser over hele landet, i samarbeid mellom de ulike aktørene.»

Saksordfører Bård Hoksrud fra Fremskrittspartiet sa i sitt innlegg følgende:

«Vi støtter Venstres forslag om å opprette en nasjonal ordning med tilbud om elektronisk billett for

sømløse kollektivreiser over hele landet, men vi synes det er viktig å presisere at dette må skje i samarbeid med de ulike aktørene. Det er et problem at man nå har forskjellige billettsystemer for brukere og eiere og fra fylke til fylke, men det ligger der klare forutsetninger for de løsninger som er valgt, som gjør at man skal kunne bruke systemene over fylkesgrensene. Det er jo for så vidt veldig bra. Og det er det det handler litt om i denne saken – å klare å få ting til å henge sammen og å kunne bruke det samme kortet eller den samme betalingsløsningen over hele landet.»

Innlegget var holdt i en tro på at et slikt system snart skulle være på plass. Det har ennå ikke kommet på plass. Forutsetningen fra saksordfører om at dette måtte skje i samarbeid med de ulike aktørene er viktig, og BahnCard-modellen er bygd på dette. Det har lønnet seg for aktørene å slutte seg til et felles system. Derfor har de gjort dette, og gjort alt enklere for forbrukeren.

Personvern

Både saksordfører Bård Hoksrud og daværende komitéleder Per Sandberg fra Fremskrittspartiet hadde innvendinger til representantforslaget med hensyn til personvernet, men sluttet seg likevel til forslaget. De borgerlige partiene hadde felles merknader til saken om personvern:

«Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil peke på at innføringen av en ordning med elektronisk billettering også har betydning for den enkeltes personvern. Disse medlemmer vil derfor peke på at det fortsatt må være anledning til å reise anonymt gjennom kontant betaling eller forhåndskjøp av billetter på alle kollektive transportmidler også i fremtiden.»

Det er forslagsstillerne intensjon at det skal være mulig å reise anonymt og at kollektivselskapene ikke må få større mulighet til å lagre reiseopplysninger over lengre tid.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å etablere et felles billettsystem for kollektivtransport etter «BahnCard-modellen».

21. mai 2014